

SZELLEM- IDÉZÉS

(EGY ELKÉSETT
NEKROLÓG HELYETT)*

Hiszen már egy éve halott.

De az autója még megvan. Szép galambszürke Volga. Ha látni akarja az ember, emlékezetéhez kell folyamodni. Pedig az emlékezet csal, torzít, átalakít, satíroz, retusál, néha még hamisít is. Kár lenne őt megszépiteni. Nevetés közben mindig hunyorogott. Szeme elé kapta a kezét, mintha Napba nézne, és a fény elvakítaná. Szerette a jó italt. Bort, sört, pálinkát. Falusi kocsmák cégérére még ma is ebben a sorrendben írja a címfestő. Igaz, volt ő kocsmáros is. Afféle „Kutyakaparó” gazdája. Rendőr is volt. De leginkább sofőr. Szobafestést is vállalt, ha kedvet érzett a mellékkeresethez.

Ha ivott, óvatos lett. Szinte gyanakvó. Reflexei lelassultak. Akkor hozzájuk lassította a gépet is. Néha énekelt, rácsapva közben a volánra. De az autó csak gurult tovább, lassan, óvatosan, mint egy kerekekre szerelt, szimatoló bádogkutyá, akit nem lehet átfejteni, messziről megérzi a veszélyt: inkább leáll előtte vagy kikerüli.

Házsorok, árokpartok, fenyvesek, szántóföldek, homokbuckák, temetők, legelőik úsztak el a Volga mellett. Libák kotródtak le az útról, rántani való csirkék rebentek írt a kerék előtti porban, telt farú, kemény keblű menyecskek bámultak a kocsi után, tenyerüket ellenzöként homlokukhoz illesztve.

De a Volga lassan eltűnt a porfüggöny mögött.

Nagymágcson frissen ölt disznó húsából főzték a töltött káposztát. Nem sajnálták tőle a tejfölt se. Kisteleken egész tyúk főtt a levesben. A hosszú szalú tésztát a kanálra kellett csavarni, csak azután szippanthatta fel az ember. Derekegyházán pogácsát sütöttek. A forró, vörösesbarna hátú pogácsák nagy tálakban gőzölögtek. A szakácsnő zsírpapírba csomagolt belőlük egy tepsinyit. El nem pirulhatott, inkább a nagy melegtől tüzelt az arca, amikor utunkra engedett bennünket, mert nem tudtuk már kivárni a vacsorát. A gépjavítóban rántott csirkét adtak. Körülültük a tálat, combokat, melleket, szárnytöveket markoltunk meg, úgy haraptuk a forró húst, kenyeret se ettünk hozzá, csak salátát. Mintha holnaptól kezdve beköszöntené az éhínség... Végül félig rakottan hagytuk a tálat: nézni sajnáltuk, enni már nem tudtuk.

Először az étvágya csalta meg. Hús kilót fogyott. De a bort, a jó bort, az üllési vertelinít, a pusztamérgesi rizlinget, a sűrű csongrádi kadart, a csemegézni való zöldszilvánit, de náluknál is jobban a sört (főképp a kőbányait, ám ha kapott, még szívesebben Kinizsit) megitta, fogyasztotta jószereivel. Néha a töménytet is, de azt kevésbé kedvelte. Ezt a szálfiaembert egyik göze se tudta úgy istenigazából fejbe kólintani. Esztét sem vette el, gyomrát se zavarta, álmát, erejét is meghagyta. Később már az ital se kellett neki. Mérgesen meredt maga elé az asztalra, amelyen ott állt a sok földi jó, ennivaló, innivaló. Mintha morcosan ezt mondta volna: „Nem ehetlek meg, nem ihatlak meg, nem vihetlek el magammal, mi a fenének vagy, pusztulj előlem, te hálátlan kutya!” Így hát, amik a legtöbb gyönyörűséget okozták neki, azok hagyták el legelőbb. Mindenért, a bajért, ami rázúdult, a kelt tésztát okolta. Azt szidta két kilométerkő között, attól menekült a fehér asztalnál. Később, titokban, gyógy módokkal próbálkozott. „Ha megjavítom a bonyolult szerkezetű autót, miért ne tudnék segíteni önmagamon?” — gondolhatta. Gyógymódjai közül keveset ismerünk. A diagnózis se lehetett pontos. Végül beavatkozott az orvoshoz is. Ha jól emlékszem, szülővárosában. Talán abban jobban bízott. De az orvos csak hümmögött, fejét csóválta és vakarta. A bajt megszimatoalta ő is, de megnevezni még nem tudta; az előtte magasodó dalia látványa is megnyugtathatta: ezt ugyan nem birkózza le a betegség! Receptet írt hát, hogy szedjen-fogyasszon ebből is, abból is. Ezentúl tasakokat, fiolákat hordott zsebében, orvosságok nyelvtörő neveit ismételtette. Reggeli,

* A „Szellemidézés” főszereplője nem költött személy: Suhajda Imre, lapkiadó vállalatunk gépkocsivezetője volt. (A szerk.)

ebéd, vacsora után szorgalmasan beszédte az előírt adagot. Am maszek gyógymód-jaival sem hagyott fel. Titokban tovább próbálkozott velük. Annyit biztosan használ-
tak, mint a gyógyszerek...

Szerette a dülöutakat. Sár, hó, víz nem riasztotta. Szívesen hallgatta a jó törté-
netű mesét, és szívesen mesélt ő is. Vacsorákról, asszony mellett ébredésről, hajnali
szerető lányokról, háromnapos utakról, legényes italozásokról. Ha mindezt megírja,
bizonyára sikert arat vele, mert példázatain az erőszakoltság szándéka nélkül is átsü-
tött a bölcsesség, kivilágolt belőlük a nagyon is megszívlelésre méltó tanulság. (És
mindez a nyugodtság és körültekintés televényébe ágyazódott.)

De nem írta meg. Talán nem akarta elvenni a kenyerünket. Az az érzésem, át-
látott rajtunk, mint a szítán. A röntgengép élességével és könyörtelenségével térké-
pezhette fel érzékenységünket, áskálódásainkat, irigységünket. Tudott rágalmainkról,
kis hazugságainkról, tanúja volt gyöngé pillanatainknak, se füle, se farka beszédeink-
nek, nagyzólasainknak, öntömjénezésünknek, mást áztató szenvedélyeinknek. De nem
szólt közbe. A hátunk mögött is hallgatott.

Ha dzsentrí lennék, mondhatnám rá, igazi úriember volt; ha arisztokrata, akkor
ezt: magunk közül való. Pedig csak egy sokat tapasztalt, higgadt és megértő elv-
társ volt...

Hogy ennyi jót beszéltem róla, könnyen bálványnak is hihetnék, túlméretezett,
fölénk magasodó szobornak. De én csak gyűrött zakóját látom, nagy bogra kötött
nyakkendőjét, egy kicsit mindig kócos szőke haját, szemében azt a minduntalan
felvillanó fényt, ami szemaforként jelezte: ettől az úttól is vár valamit. Még nem
számolt le semmivel. Várta a meglepetéseket, a rendkívüli dolgokat. Ajándékokat az
élettől: egy jó vacsorát, habzó, jégbe hűtött sört, kemény húsu menyecskét, egy jobb
lakást...

Végül annyira legyöngült, hogy kórházi ápolásra szorult. Hónapok óta irtózatos
fájdalmai lehettek: eltitkolta. A betegség tíz nap alatt végzett vele. Halála előtt
fájdalomcsillapítót kért. Talán akkor érzett először igazi félelmet.

Szellemidézés.

Hiszen már egy éve halott.

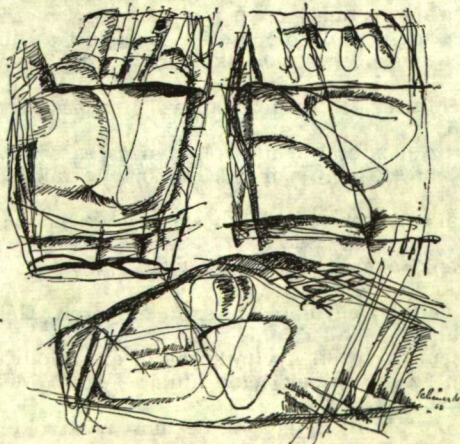
Fiatalon, délcegen, ereje teljében lépett arra az útra, ahonnan nincsen visszaút.

Vajon merre járhat?

Vajon kik látnak feltűnni a párát oldó levegőben egy galambszínű Volgát? Talán
egy szépasszony házatól igyekszik, ahol öt üveg sör fizetségért ki kellett festeni
a konyhát, előszobát, meg kellett javítani a vízcsapot, ajtókilincset, zárat.

Fejvadászok, tegyétek el a szondát. Engedjétek útjára. Ha ivott is, öt üveggel.

PAPP ZOLTÁN

SCHÉNER MIHÁLY RAJZA: KEZEK